ĎÁBLÍK

Elektronický měsíčník pro členy a přátele Cally • Číslo 136 • Vychází 19. října 2014

Milí čtenáři,

dnes mi dovolte začít citátem. „Kolem lomu žádné lesy nejsou… jde o bezcenné náletové dřeviny bez charakteru lesa," píše ve vyjádření pro jihočeský krajský úřad právník z pražské advokátní kanceláře Čermák a spol. Tu si najala obec Jivno společně s majiteli pozemků ve významném krajinném prvku Rudolfovský lom, aby prosadila další zástavbu v údolí Rudolfovského potoka. Nutno podotknout, že pan advokát bere své zadání vážně a v každém textu statečně dokazuje, že papír snese všechno. Pokud se chcete přesvědčit, zda v údolí vyrostl les, nebo jen „bezcharakterní" porost bezcenných náletových dřevin, stačí si udělat procházku do okolí Rudolfova či se podívat na náš Facebook.

Ta hloupá věta ovšem ukazuje na širší problém, který dobře vystihl pod fotogalerií na našem Facebookovém profilu Michal L. Hořejší: „Náletem zkrátka les vzniknout nemůže. Les je totiž fenomén kulturní. Tento stereotyp využívají "developeři" od Šumavy až k Tatrám..." Ano, mýtus o nutnosti uměle vysadit les v české společnosti zkrátka funguje. Narážíme na něj prakticky neustále. V klasických hospodářských lesích, v prvních zónách národních parků, v monokulturně zalesňovaných pískovnách a kamenolomech.

Výsledkem urputné snahy pomáhat lesu a přírodě se pak stávají geometrické řady smrků, borovic a někdy i listnatých stromů, jakési plantáže na dřevní hmotu. Abych si vypůjčil příměr od kolegy Mojmíra Vlašína – „soustavy vertikálních nosičů". A dostavuje se výsledek. Celé generace Čechů vyrůstají na smrkových plantážích, v nichž se velice jednoduše hledají houby, protože jsou na sterilní vrstvě rezavého jehličí dobře vidět. Představa lesa jako smrkové monokultury se nám vryla pod kůži hlouběji, než si myslíme, přestože biologická rozmanitost takového porostu je někde na úrovni kukuřičného pole.

Co s tím? Především bychom měli najít lesy, které se této obecné představě vymykají. Ono to zase není tak těžké, jak by se mohlo zdát. V podmínkách střední Evropy roste les téměř všude, kde mu to dovolíme. Neboli na místech, kde jsme nikdy intenzivně nehospodařili nebo tam hospodařit přestaneme. A takové lesy v některých rezervacích, na šumavských hřebenech, v opuštěných těžebních prostorech a v budoucnu třeba i na bzeneckém požářišti je zapotřebí ukázat lidem. Fotografujme je, pišme o nich, budujme v nich informační tabule a naučné stezky, pověsme je na webové stránky a Facebookové profily. Voďme do nich politiky, úředníky, lesníky i „obyčejné" lidi na exkurze. Kdo má otevřené oči, uvidí, že les může vyrůst i bez nás, jak tomu ostatně bylo po staletí.

Ještě na jednu věc však nesmíme zapomínat. A sice že les nemusí být pro ochranu přírody vždy tou nejvyšší metou. Naše země vykazuje aktuálně nejvyšší lesnatost ve své historii. Přesto jsou mnohé plochy ochranářsky cenného bezlesí zalesňovány hlava nehlava a mnoho ohrožených druhů mizí kvůli zarůstání a necitlivému zalesňování krajiny. Ono příliš nezáleží na tom, kolik máme lesů, ale jakých.

Jiří Řehounek

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Úspěch místního referenda v Bystřici: odmítlo jaderný závod ..... str. 3-4
Zákaz koloběžek v budějovické MHD zrušen ..... str. 17-18
Pozvánky na akce ..... str. 20-23

Poslanci Výboru pro životní prostředí odmítají senátní návrh zákona o Šumavě

Poslanecký výbor pro životní prostředí dnes projednal petici s více než 43 000 podpisy, v níž návštěvníci Národního parku Šumava a lidé z celé republiky apelují na zákonodárce, aby zajistili ochranu divoké přírody před těžařskými firmami a krásné šumavské krajiny před developery a spekulanty s pozemky. Na výboru vystoupili jako hosté prof. Pavel Kindlmann z Akademie věd a Karlovy univerzity, Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA a Tomáš Hauser, zástupce šumavských občanů. Ve svých prezentacích poukázali na ničivé důsledky, které by mělo přijetí senátního návrhu zákona o Šumavě. Zásadní nesouhlas se senátním návrhem vyslovil i Vladimír Dolejský, náměstek ministra životního prostředí. Zdůraznil, že je v rozporu s mezinárodními předpisy i zákonem o ochraně přírody a krajiny, jehož novelu ministerstvo připravuje.

Přítomní poslanci výboru nepřijali k petici usnesení, ovšem z jejich vystoupení jednoznačně vyplynulo, že jsou připraveni hlasovat proti senátnímu návrhu zákona o Šumavě. Poslanci Robin Böhnisch, Jaroslav Holík, Josef Hájek, Petr Kudela a Miloš Babiš se vyslovili proti senátnímu zákonu s tím, že cenná příroda je nejcennějším bohatstvím Šumavy, které také nejlépe zajistí prosperitu pro místní obyvatele. Poukázali přitom na pozitivní zahraniční zkušenosti z chráněných území v Rakousku i Německu a na hrozbu pozemkových spekulací na Šumavě.

Největší odezvu mezi poslanci vyvolalo vystoupení Tomáše Hausera, zástupce šumavských občanů sdružených v platformě Šumava domovem, který řekl: *„Přijel jsem jako zástupce místních lidí sdružených v občanské platformě Šumava domovem. Na Šumavě bydlíme, zajímá nás místní ekonomika a rozvoj. Mezi našimi členy jsou i provozovatelé hotelů a penzionů. Hlavní hybnou silou místní ekonomiky je turistika. Šumava nemůže konkurovat vyšší horám a jejich podmínkám pro sjezdové lyžování. Její devizou jsou však velká území, která nabízejí kontakt se skutečnou přírodou. Turisté sem nejezdí za adrenalinovými sporty a bazény, ale za klidnou a krásnou přírodou. Proto se také vracejí, naší výhodou je stálá klientela. Za optimální řešení považujeme co nejrozsáhlejší území přístupná turistům, ovšem zcela ponechaná přírodnímu vývoji. Proto podporujeme Petici za dobrý zákon o Národním parku Šumava a žádáme poslance, aby likvidační senátní návrh zákona nepodpořili.“*

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA, řekl: *„Poslanci Výboru pro životní prostředí dali dnes najevo, že ochrana vzácné šumavské přírody a prosperita místních obcí jsou důležitější než zájmy spekulantů s pozemky, dřevorubců a na ně navázaných politiků. Z jejich vystoupení jasně vyplynulo, že jsou připraveni hlasovat proti senátnímu návrhu zákona o Šumavě, jehož přijetí by ve skutečnosti znamenalo likvidaci NP. Poslanci výboru se postavili za více než 43 000 signatářů petice za dobrý zákon o Šumavě, kteří požadují, aby ochrana divoké přírody na Šumavě dostala přednost před developerskými projekty a kácením stromů.“*

Pavel Kindlmann z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy a Centra výzkumu globální změny Akademie věd ČR a člen petičního výboru, řekl: *„Horské*

smrčiny v nejvyšších partiích Šumavy tvoří společně s rašeliništi a dalšími biotopy jádro národního parku, které nám závidí celá Evropa. Jsou cenné tím, že do nich nikdy podstatně nezasáhl člověk. Bez jeho pomoci přežily i desítky kůrovcových kalamit, včetně té poslední, o čemž svědčí miliony semenáčků dnes úspěšně rostoucích pod starými stromy nedávno usmrcenými kůrovcem. Díky tomu, že se tu nezasahovalo, přežily zde i mnohé druhy živočichů a rostlin, které by na vykácené pasece dávno vyhynuly. Příroda si pomohla sama, jako vždy v minulosti, a proto je potřeba dobrým zákonem zajistit, aby tyto vzácné ekosystémy, tvořící asi polovinu rozlohy národního parku, byly i nadále ponechány nerušenému vývoji bez lidských zásahů."

Tisková zpráva Hnutí DUHA

Bystřická beseda k závodu na výrobu jaderného paliva přispěla k úspěchu místního referenda

Beseda v Bystřici nad Pernštejnem před referendem k závodu na výrobu jaderného paliva se konala v místním kulturním domě 1. října 2014 za účasti asi 250 návštěvníků. Zástupci hlavního organizátora besedy spolku Bystřičáci byli Vít Novotný a Marie Dvořáková. Moderoval Edvard Sequens z Cally. Přednášeli Peter Diehl (WISE Uranium) a Dalibor Stráský (pověřenec země Horní Rakousy pro otázky jaderných zařízení). Třetí přednášející Miroslav Šuta (Centrum pro životní prostředí a zdraví) bohužel nedorazil (jeho prezentaci přítomní shlédli bez komentáře a najdete ji na webu http://www.bystricebezradiace.cz/). Akce vznikla ve spolupráci s Callou a spolkem „Nechceme úložiště", jehož členové přišli podpořit místní. Mezi příchozími byli taktéž členové brzkovského spolku „Naše budoucnost bez uranu". Z besedy byl pořízen videozáznam, jenž je k vidění také na webu spolku.

Prezentace pana Diehla a pana Stráského pokryly procesy spojené s výrobou jaderného paliva, nebezpečí při zpracování oxidu uraničitého a živelných katastrof, ale také následné problémy se skladováním jaderného odpadu (ilustrované na příkladech podobných závodů v USA, Belgii a Francii). Hlavním smyslem prezentací bylo ukázat, že v podobných zařízeních dochází k poruchám a může dojít i zde, jelikož 13-ti stránkový dokument firmy UJP poskytuje nedostatečné údaje, např. o roční produkci jaderného paliva. Na nedostatek informací o záměru UJP si stěžoval jeden tazatel slovy: „*Nevíme vůbec, co se bude dít",* protože soukromá společnost UJP nedává záruky v případě havárie. Členka spolku Bystřičáci též vyjádřila obavy z toho, že firma UJP vychází při realizaci svého záměru pouze z experimentálních a výzkumných podmínek ve svém zbraslavském sídle. Obavy z rizik dopadu závodu na životní prostředí a zdraví lidí se potvrdily, když po besedě o víkendu 3. a 4. října firma UJP poprvé informovala veřejnost o materiálových tocích závodu v rámci doporučující (!) dokumentace posuzující *vlivy* na *životní* prostředí (EIA). Tvrdí se v ní, že provoz závodu za normálních podmínek (tzn. roční nevratné ztráty 95 kg prášku obohaceného oxidu uraničitého a roční ztráty 200 kg ochuzeného uranu) ani případné havárie se „*nedotknou rozpoznatelným způsobem zdraví obyvatelstva*", natož aby mohly ovlivnit například 4,5 vzdálenou Chráněnou krajinnou oblast Žďárské vrchy.

Rozvinula se také diskuze, zda po březnovém zasedání zastupitelstva města, na kterém zastupitelé zamítli prodej pozemků firmě UJP, je záměr stavět závod v Bystřici ještě stále aktuální, zvláště když

starosta Pačiska opakovaně prohlašoval projekt za „mrtvý“. Z úst panelistů zaznělo, že Ministerstvo průmyslu a obchodu nadále uvažuje o proveditelnosti záměru a že dokonce zpracovává analýzy. Ubezpečování ze strany vedení města nebylo bráno vážně ani ze strany 27 podnikatelů bystřického regionu, jak připomněl svým vystoupením například jednatel firmy Wera Werk, David Zeman, který prohlásil, že pokud bude závod na jaderné palivo postaven, firma investuje do budoucích zakázek i zaměstnanců v jiném regionu. Zaznělo také, že sousedství závodu by těžko prospělo Centru zelených vědomostí EDEN, které se v rámci přijetí dotací z fondů EU zavázalo realizovat obnovitelné zdroje energie, biozemědělství a ekoturistiku.

V průběhu večera vystoupilo několik bystřických i přespolních občanů, kteří vybízeli ostatní přítomné k zodpovědnému rozhodnutí se na základě faktů a ne sympatií či antipatií. Mohu konstatovat s potěšením, že po místním referendu 10. - 11. října (o jehož uskutečnění se zasloužil především spolek Bystřičáci ve spolupráci se zodpovědnými zastupiteli) je jasné, že si lidé vzali slova k srdci. Totiž na otázku: *„Chcete v Bystřici nad Pernštejnem závod na výrobu jaderného paliva, likvidaci radioaktivních odpadů a slévárnu uranových slitin?“* odpovědělo 2 903 voličů (80 %) „NE”. Referenda se zúčastnila nadpoloviční většina lidí (52 %), čímž bylo referendum prohlášeno za platné a závazné. Stačí se ale jen ohlédnout, oč jiná by byla situace, kdyby občané odpovídali v referendu na otázku podle původního červnového návrhu Rady města: *„Souhlasíte s přípravou stavby továrny na výrobu paliva pro jaderné elektrárny v Bystřici nad Pernštejnem v případě, že se neprokáže negativní vliv na životní prostředí a zdraví člověka?“* Proto jsou Bystřičané jistě hrdí na své strážce demokracie („watchdogs“) a na aktivní lidi, kteří dokážou spolupracovat v pravý čas.

Olga Kališová

Budoucí starostové na Vysočině si přejí rozhodovat o úložišti

Většina lídrů kandidátek do říjnových komunálních voleb v obcích ve třech lokalitách vytipovaných pro konečné hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva v Kraji Vysočina si myslí, že o takto zásadních stavbách by měli spolurozhodovat především obyvatelé těchto obcí. A převážná část těch, kteří zareagovali na dotazníkový průzkum, bude ochotna aktivně prosazovat takovou změnu zákonů, jež dotčeným obcím zajistí možnost stavbu odmítnout.

Průzkum názorů uskutečnily v uplynulých týdnech nevládní organizace Calla a Bezjaderná vysočina. Oslovily lídry kandidátních listin a nezávislé samostatné kandidáty v Cejli, Dolní Cerekvi, Hojkově, Milíčově, Novém Rychnově a Rohozné v lokalitě Hrádek, dále v Budišově, Hodově, Rudíkově a Náramči v lokalitě Horka a v Bukově, Milasíně, Moraveckých Pavlovicích, Olší a Rožné v lokalitě Kraví hora. Nejde o všechny obce v daných lokalitách – některé leží v jiném kraji anebo v nich kandiduje mnoho samostatných kandidátů, na něž bylo obtížné získat kontakt. Mimo to byli osloveni vedoucí kandidátních listin v Jihlavě a Bystřici nad Pernštejnem z důvodu úzkých vazeb těchto měst na některou z vybraných lokalit. Ze 62 oslovených lídrů kandidátek jsme získali odpovědi od 36 z nich. Kompletní získané odpovědi jsou přílohou tiskové zprávy obou organizací na webu.

Možnosti starostů a veřejnosti hájit své zájmy jsou v současné době velmi omezené a neodpovídají požadavkům na účinnou účast, jak ji chápou moderní evropské přístupy. Dlouhodobě proto usilují o změnu. Situace vyvrcholila v březnu 2013 odesláním výzvy „K hlubinnému úložišti férově“ určené ministrům a dalším politikům, kterou podepsalo 131 měst a obcí a zástupci 29 neziskových organizací

zejména z vybraných lokalit z celé ČR. Průzkum názorů proběhl v rámci projektu „Silnější hlas obyvatel Vysočiny při hledání hlubinného úložiště“, jehož cílem je podpořit roli obyvatel obcí v procesu výběru úložiště.

Edvard Sequens z Cally řekl: *„Předpokládáme, že se po volbách obrátíme na budoucí starosty, kteří se v průzkumu přihlásili k aktivnímu prosazování změn legislativy, abychom společnými silami pracovali na zlepšení dnešního stavu.“*

Jana Vitnerová za Bezjadernou vysočinu řekla: *„Někteří respondenti byli překvapeni, proč se na ně s anketními otázkami obracejí představitelé občanských iniciativ. Výjimku tvořili respondenti z lokality Hrádek. Bezjaderná vysočina zde pracuje již přes dvacet let a místní politici vědí, že nevládní organizace jim může být partnerem.“*

Edvard Sequens a Jana Vitnerová

Inspekce v německém skladu radioaktivních odpadů zjistila poškození třetiny sudů

Ve skladu nízko a středně radioaktivního odpadu u uzavřené německé jaderné elektrárny Brunsbüttel proběhla v minulých týdnech inspekce, jejíž výsledky jsou podle ministerstva životního prostředí Šlesvicko-Holštýnska znepokojivé. Společnost Vattenfall, která sklad provozuje, potvrdila, že 102 z celkových 335 zkontrolovaných sudů je poškozeno.

Buď jsou zkorodované, vykazují úniky netěsnostmi nebo mají uvolněná víka. Část nádob je natolik rozpadlá, že není možné je přepravovat pomocí mechanizace, kterou je sklad pro manipulaci s odpadem vybaven. Robotická ruka je nemůže uchopit a přemístit.

Podle vyjádření společnosti Vattenfall jsou komory skladu dobře zajištěny a únik radioaktivních látek do okolí nehrozí. Více než metr silné betonové stěny slouží v případě úniku materiálu ze sudů jako druhá bariéra. Ve skladu, který byl uveden do provozu v roce 1979, jsou uloženy sudy se zbytky kontaminované vody, s pryskyřicí používanou ve vodních filtrech a s dalším nízko aktivním odpadem nashromážděným během provozu jaderné elektrárny Brunsbüttel uzavřené v roce 2011.

Společnost Vattenfall vysvětluje skutečnost, proč poškození sudů nebylo dosud zachyceno dosavadním systémem kontroly. Ta probíhala pouze pomocí kamerového systému a to jen ve čtyřech ze šesti komor. Vattenfall zároveň navrhuje ministerstvu opatření ke zlepšení zajištění skladu včetně instalace odvlhčovačů ke zpomalení koroze. Zároveň připomíná, že sklad v Brunsbüttelu byl navržen pouze jako dočasný, s dlouhodobým uložením odpadu projektanti nepočítali.

Podle původního plánu měly být sudy s radioaktivním odpadem již přemístěny do trvalého úložiště v bývalém dole Konrad v Dolním Sasku, které mělo být uvedeno do provozu ve druhé polovině devadesátých let. Jeho dokončení se však opakovaně odkládá, letošní termín otevření také nebude dodržen. Podle posledních odhadů lze počítat s tímto úložištěm až na začátku příští dekády.

Karel Polanecký, Temelín.cz

Odcházející Evropská komise: jadernou energetiku nelze i nadále vpustit na trh bez podpory

Odcházející Evropská komise učinila bezprecedentní rozhodnutí a umožní Velké Británii a firmě EDF postavit dva bloky jaderné elektrárny Hinkley Point za pomoci garantovaných cen elektřiny. Jaderná energetika tak zůstane i nadále závislá na netržních podporách. Schválená podpora bude deformovat trh s elektřinou až do poloviny století. Rozhodnutí je patrně výsledkem tlaku britské a francouzské vlády poté, co komise před rokem zveřejnila vážné výhrady vůči britskému plánu.

Britská vláda ve schváleném mechanismu garantuje EdF výkupní cenu 92,5 libry (v cenách roku 2012) za megawatthodinu vyrobenou v Hinkley Point po dobu 35 let od uvedení do provozu. Pro srovnání – současná tržní cena elektřiny je méně než poloviční. Analytik Peter Atherton z Liberum Capital upozorňuje, že smlouva počítá s promítnutím inflace do minimální výkupní ceny. V roce 2023, kdy má být elektrárna uvedena do provozu, tak bude EdF reálně inkasovat zhruba 121 liber za megawatthodinu (za předpokladu průměrné roční inflace na úrovni 2,5 %). V roce 2030 se cena při stejné inflaci dostane na 150 liber. Atherton upozorňuje, že byla-li cena kalkulována tak, aby reaktory mohly konkurovat fosilním palivům, tak by cena zemního plynu musela mezi dneškem a rokem 2023 stoupnout o 130 %. Celkem by spotřebitelé podle odhadu Evropské komise mohli zaplatit 17,6 miliard liber navíc.

Náklady na výstavbu dvou reaktorů EPR (každý o výkonu 1600 MW) jsou podle zmiňované dohody odhadovány na 16 miliard liber (zhruba 19,2 miliard eur). Liberum Capital poznamenává, že uvedené investiční náklady – v přepočtu 5 milionů liber na 1 MW) činí z Hinkley Point nejdražší elektrárnu světa (s výjimkou velkých přehrad). Za stejné peníze by bylo možné v Británii postavit elektrárny s paroplynovým cyklem na zemní plyn o celkovém výkonu 27 000 MW. Poškozeni ale budou provozovatelé všech nízkouhlíkových technologií, především obnovitelných zdrojů.

Veškeré plány se ale mohou ukázat ještě podstatně dražší, jak ukazuje případ firmy AREVA. Podle původního plánu měla být elektrárna ve finském Olkiluoto dokončena v roce 2009 po necelých pěti letech výstavby. Podle smlouvy měla AREVA postavit elektrárnu za 3,2 miliardy eur. Poslední odhad celkové ceny se pohybuje kolem 8,5 miliardy eur a spuštění se předpokládá v roce 2018. Stejné problémy má i stavba ve francouzském Flamanville. I zde se cena vyšplhala na více než dvojnásobnou

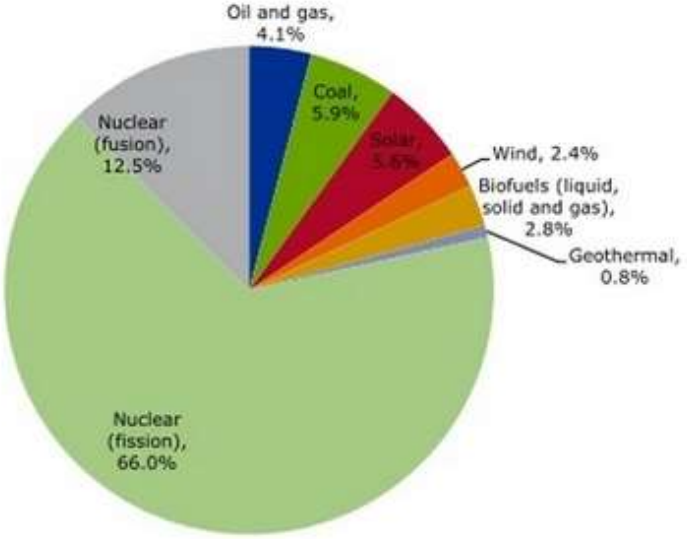

Podpora výzkumu a vývoje v energetice v EU v letech 1974-2007 dosáhla 87 miliard eur.

© Ecofys 2014 by order of: European Commission

částku proti plánu, tedy na 8,5 miliardy eur, a spuštění bylo odloženo o čtyři léta na rok 2016. Na druhé straně cena technologií obnovitelných zdrojů prudce klesá.

Prosazovatelé veřejné podpory pro jadernou energetiku falešně argumentují potřebou vyrovnat dotace do obnovitelných zdrojů energie. Jenže současná jaderná energetika by neexistovala bez dlouholetých přímých státních dotací, úlev a jiných výhod. Za desítky let podpory získala mnohonásobně více peněz než nové čisté zdroje, které jsou nyní na svém komerčním startu a již se prakticky obejdou bez podpory.

Edvard Sequens

Nová informační tabule u lžínské pískovny

Calla letos uskutečnila s pomocí řady biologů průzkum pískovny ve Lžíně na Soběslavsku, která je již více než tři roky vyhlášena přechodně chráněnou plochou. Na konci září přibyla k vjezdu do pískovny také informační tabule o přírodních zajímavostech.

„O pískovnu jsme se začali zajímat kvůli velké hnízdní kolonii ohrožených břehulí. Postupně jsme však zjišťovali, že význam této lokality pro ochranu přírody je daleko větší. Proto jsme zpracovali návrh na její vyhlášení přechodně chráněnou plochou,“ vysvětluje Jiří Řehounek, který má v Calle na starosti projekty na ochranu přírodovědně zajímavých pískoven.

Ve stěnách pískovny našly kromě břehulí útočiště i samotářské včely, včetně několika ohrožených druhů. Na hmyz je pískovna vůbec bohatá. Vyskytují se zde pískomilné druhy střevlíků, svižníci, nebo 18 druhů motýlů včetně chráněného ohniváčka černočárného. Celkem bylo zatím v této malé pískovně (rozloha cca 0,5 ha) identifikováno přes sedmdesát druhů hmyzu, mnoho dalších zatím čeká na určení specialisty. Malé tůňky slouží k rozmnožování chráněných obojživelníků, např. čolka obecného. Z dalších chráněných obratlovců můžeme jmenovat ještěrku obecnou nebo ťuhýka obecného. Rostou zde také pískomilné a mokřadní rostliny, z vzácnějších druhů např. bělolist nejmenší nebo masožravá bublinatka jižní.

„Vyhlášení přechodně chráněné plochy rozhodně neznamená, že by byl do pískovny zakázán vstup. Sešlapávání vegetace je naopak z hlediska ochrany přírody žádoucí, protože vytváří vhodné podmínky pro některé ohrožené druhy. Přímo kolem pískovny vede cyklotrasa, takže lze její návštěvu spojit i s cyklistickým výletem,“ říká Jiří Řehounek a dodává: *„Pouze v hnízdním období břehulí od dubna do září žádáme návštěvníky, aby se dlouho nezdržovali v bezprostředním okolí hnízdní stěny. Pozorování zpovzdálí však břehulím nevadí.“*

Lžínskou pískovnu vyhlásil Městský úřad Soběslav v roce 2011 jako přechodně chráněnou plochu. Nachází se u silnici mezi Lžínem a Přehořovem. Péči o hnízdní stěnu i přírodovědný průzkum realizuje Calla díky grantu Ministerstva životního prostředí ČR. Na obnovu hnízdní stěny přispěli také drobní dárci v projektu „Adoptujte břehuli!“.

Jiří Řehounek

Mapování motýlů České republiky

V roce 2013 se uzavřela další etapa (2002-13) celostátního mapování motýlů České republiky organizovaná Entomologickým ústavem AV ČR. Pro denní motýly bude publikován třetí Atlas rozšíření denních motýlů České republiky. Pro vybrané čeledi velkých nočních motýlů pak bude poprvé publikován Proatlas rozšíření ČR. K 15. 1. 2014 obsahuje databáze Mapování motýlů ČR 1 165 718 údajů – z toho tvoří denní motýli 628 241 záznamů (v období do roku 2001: 282 106 záznamů, v letech 2002-13: 346 135 záznamů), velcí noční motýli 262 979 (v období do roku 2001: 168 929, v letech 2002-13: 94 050), ostatní skupiny motýlů 274 362 záznamů. V posledních 10 letech se tedy mapovací úsilí opět zintenzivnilo.

V poslední dekádě se stav populací některých kriticky ohrožených druhů nadále zhoršoval. Z denních motýlů se na hranici vymření dostal okáč šedohnědý, v posledních letech je již ověřen pouze ze dvou aktivních vojenských újezdů. Nově se stali hnědásek květelový a modrásek komonicový nezvěstnými v Čechách, stejně jako okáč metlicový, bělásek ovocný a modrásek východní vymizeli na Moravě. Některé druhy se naopak nově rozšiřují – ohniváček černočárný, modrásek štírovníkový, soumračník černohnědý, bělopásek dvouřadý, v Čechách pak především bělásek ovocný, na Moravě modrásek tolicový a perleťovec ostružinový. Po desítkách let se v Čechách i na Moravě vracejí do krajiny perleťovec prostřední, otakárek ovocný či modrásek tmavohnědý.

Na základě aktuálních poznatků ve změnách rozšíření jsme aktualizovali Červený seznam denních motýlů. Výrazně pozměněn bude Červený seznam vybraných čeledí velkých nočních motýlů, kde poprvé budou zařazeny druhy na základě dat z mapování. Mapování motýlů a cílený monitoring ohrožených druhů bude pokračovat i po roce 2013, postupně se začínají zpracovávat i data k dalším čeledím nočních motýlů.

Informace o mapování a ochraně motýlů naleznou zájemci na webu www.lepidoptera.cz. A pokud by se chtěl kdokoli k mapovatelům motýlů přidat, stačí posílat svá pozorování na e-mail info@lepidoptera.cz. Připomínáme, že důležitá jsou i jednotlivá pozorování běžných druhů motýlů, vzácnější a hůře rozpoznatelné druhy můžeme mapovatelům podle poslaných fotografií určit. A pokud vám vyhovují spíše sociální sítě, můžete využít facebookovou skupinu „Motýlí klenoty“. Také tam mohou fotografové posílat svoje snímky motýlů k určení.

Jiří Beneš & Martin Konvička,

převzato z webu www.lepidoptera.cz, redakčně upraveno a kráceno

Místo stromů okolo železnice plánují vyholený pruh

Střízlivým odhadem jsou jich desetitisíce, možná i statisíce, a jejich pokácení hrozí po celé republice. Řeč je o stromech okolo železničních tratí. Správa železniční dopravní cesty si totiž vypracovala definici takzvaných nežádoucích dřevin, podle které by měl být pokácen každý strom, jehož listí může doletět na koleje. Správci tratí navíc zcela odmítají respektovat okolo dráhy zákon o ochraně přírody. Arnika nyní po Ministerstvu dopravy i Ministerstvu životního prostředí žádá vysvětlení, jak je možné, že státní organizace otevřeně porušuje zákon a kolik stromů je celkem ohroženo. V kauze už navíc rozhodla Česká inspekce životního prostředí, železničáři však odmítají respektovat i tento verdikt.

„Železničáři se otevřeně vysmívají právnímu státu, když si vybírají, které zákony dodržovat budou a které ne. Pro železnici a její okolí platí jak zákon o drahách, tak zákon o ochraně přírody a krajiny, což jasně potvrdila i inspekce. Žádáme zodpovědná ministerstva dopravy a životního prostředí, aby ještě před začátkem kácecí sezóny nezákonný postup správců tratí zarazila a situaci vyřešila,“ vyzývá úřady vedoucí kampaně Zachraňme stromy RNDr. Marcela Klemensová z Arniky.

Správci tratí si sepsali jakýsi neveřejný metodický pokyn, podle kterého *„…mají být vykáceny tzv. nežádoucí dřeviny, přičemž za takové budou mimo jiné označeny všechny dřeviny, které představují i jen potenciální zdroj ohrožení dráhy v případě jejich pádu nebo pádu jejich nadzemních částí (větví apod.). Za takové budou dále označeny i ty dřeviny, které svým opadem (listím, větvemi) zhoršují provozní vlastnosti (adhezi) železniční dopravní cesty…“*. Při jen trošku volnější interpretaci to znamená, že je ohrožen bezmála každý strom, protože vítr může listí odnést téměř kamkoli.

„Pro zajištění bezpečnosti železniční dopravy jistě není nutné pokácet každý strom, ze kterého může i jen teoreticky doletět listí až na koleje. Zásah do životního prostředí by byl při vykácení stromů u skoro deset tisíc kilometrů dlouhé sítě tratí drastický a Arnika je připravená navrhnout taková řešení, která pomohou bezpečnosti dopravy a současně zachovají stromy okolí tratí. Také se nám trochu zdá, že železničáři dlouhodobě podceňovali údržbu stromů a teď se snaží svou nečinnost suplovat nejjednodušším, ale zároveň nejhloupějším řešením, kterým je plošné kácení,“ dodává mluvčí Arniky Vratislav Vozník.

Tisková zpráva Arniky – Centra pro podporu občanů

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2014

Představujeme výroky, které jsou nominovány do celostátní ankety o Zelenou perlu za rok 2014.

"A pokud tam v Bruselu jste někdo byli a vyjednávali oficiálně ať už na pozicích ministerských či jiných, tak víte, jak je to hodně těžký. A že tam nesedí žádní bílí beránci, ale že jsou to někdy opravdu ultrazelení berani, omlouvám se za to, a že to prostě s nimi je mnohdy velice těžký."

Tomáš Jan Podivínský, poslanec KDU-ČSL, stenozáznam z rozpravy během prvního čtení novely zákona o posuzování vlidů na životní prostředí

Stabilitu německé rozvodné sítě obnovitelné zdroje nenarušují

Oblíbeným argumentem odpůrců obnovitelných zdrojů je, že výkyvy v dodávkách „zeleného“ proudu narušují stabilitu energetické sítě a mohou způsobit tzv. blackout. Z nejnovějších statistik vyplývá, že mezi podílem obnovitelné elektřiny v síti a výpadky v dodávkách žádná souvislost neexistuje.

Podíl obnovitelné elektřiny v německé síti se rok od roku zvyšuje a v letošním prvním pololetí dosáhl rekordní hodnoty 29 %. Zároveň je to poprvé víc, než kolik činil podíl elektřiny, vyrobené z uhlí. Německá energetická síť je přesto stabilní, jako nikdy předtím. Průměrná doba, po kterou byli odběratelé elektřiny bez proudu, se v Německu stále snižuje a patří celosvětově k nejnižším. V roce 2012 činila 15,9 minuty, v Rakousku 31,77 minuty, ve Velké Británii 81,42 minuty a ve Francii, kde se 75 % elektřiny vyrábí v jaderných elektrárnách, byl každý zákazník v průměru 95 minut bez proudu. Z čísel Svazu evropských energetických regulačních úřadů to zjistil server EcoReporter.

Dodává k tomu, že německá energetická síť prochází v těchto letech výraznou modernizací, takže je flexibilní a dokáže výkyvy ve výrobě obnovitelné elektřiny zvládnout. Znamená to sice zvýšené úsilí pro provozovatele sítě, ale koncoví zákazníci tím nijak dotčeni nejsou. Technika například umožňuje předpovědět výrobu v obnovitelných zdrojích, jak solárních, tak větrných, na 24 hodin dopředu, a to poměrně s velkou přesností. V případě potřeby je tak možné však nastartovat záložní zdroje v podobě vodních nebo geotermálních elektráren.

V současné době dochází také k masovému rozšiřování zásobníků na solární proud, což znamená nárůst energetického samozásobitelství a tím i další odlehčení energetické sítě. V následujících letech bude tento trend stále významnější. Lze tedy očekávat, že Německo může v roce 2050 krýt až 80 % své spotřeby elektřiny z obnovitelných zdrojů, konstatuje server EcoReporter.

Jakub Šiška, spolupracovník Cally

Pracovní místa v oblasti obnovitelných zdrojů energie bouřlivě narůstají

V současnosti podle aktualizovaných údajů Mezinárodní agentury pro obnovitelné zdroje energie (IRENA) existuje na 6,5 milionů přímých i nepřímých pracovních míst v oblasti obnovitelných zdrojů energií.. Dřívější globální odhad pracovních míst byl 2,3 milionů v roce 2008 (Program OSN pro životní prostředí) a v roce 2012 se odhadovalo 5 milionů pracovních míst (Mezinárodní organizace práce). I když tyto odhady naznačují silný nárůst zaměstnanosti v odvětví obnovitelných zdrojů, čísla také představují postupné úsilí rozšířit sběr dat v jednotlivých zemích a odvětvích, jak píší hlavní výzkumník z Worldwatch Institute Michael Renner, Rabia Ferroukhi z IRENA, a Arslan Khalid a Alvaro Lopez-Peña v posledním vydání Vital Signs Online vydaném Worldwatch Institute.

5,8 milionů míst je v zemích, které jsou domovem poloviny světové populace - Číně, členských zemích Evropské unie, Brazílii, Spojených státech a Indii. Celkový vzestupný trend v oblasti zelených pracovních

míst byl doprovázen značnými výkyvy v některých odvětvích. Nikde jinde není kolísání tak výrazné jako ve fotovoltaickém (PV) průmyslu. I Intenzivní konkurence, masivní nadbytečné kapacita a padající ceny způsobily vysoký stupeň turbulence v posledních dvou až třech letech, ale ty samé faktory také vyvolaly rozmach PV technologií a zařízení. Celosvětové zaměstnání ve fotovoltaickém sektoru se zvýšilo z 1,4 milionů pracovních míst v roce 2012 na 2,3 miliony v roce 2013.

Zaměstnanost ve větrné energetice, se odhaduje na 834 tisíce pracovních míst. Nejistota ohledně budoucího směřování politiky v několika zemích oslabila tvorbu pracovních míst v této oblasti v roce 2013, což vedlo k výraznému poklesu nových instalací ve Spojených státech a k oslabení trhu ve velké části Evropy a v Indii. Naproti tomu vývoj v Číně a Kanadě vypadal pozitivněji.

Z dostupných informací vyplývá, že energie z obnovitelných zdrojů se rozrostla natolik, že se stala významným zdrojem pracovních míst. Navzdory rostoucí produktivitě práce růst počtu pracovních míst v příštích desetiletích je pravděpodobný stejně jako posun světového energetického systému směrem k nízkouhlíkovým obnovitelným zdrojům.

Vybrané země ze zprávy:

• Čína je největším zaměstnavatelem v oblasti obnovitelných zdrojů energie. Poslední odhady Národního energetického centra pro obnovitelné zdroje (CNREC) naznačují téměř 1,6 milionů pracovních míst ve fotovoltaickém průmyslu v roce 2013. Další významná pracovní místa v sektoru obnovitelných zdrojů se blíží jednomu milionu.

• Členské státy Evropské unie vykazovaly více než 1,2 milionu pracovních míst v oblasti obnovitelných zdrojů energie v roce 2012. Přestože Německo utrpělo ztráty pracovních míst v roce 2013, tato země zůstává i nadále dominantním evropským zaměstnavatelem v oblasti obnovitelných zdrojů, s asi 371 tisíc pracovních míst. Odvětví obnovitelných zdrojů energie ve Španělsku bylo tvrdě zasaženo hospodářskou krizí a sérií nepříznivých politických změn na vládní úrovni. Země utrpěla čistou ztrátu 23,7 tisíců (neboli 17 procent) pracovních míst mezi lety 2008 a 2012.

• V Brazílii je energie z obnovitelných zdrojů do značné míry synonymem pro cukrovou třtinu ve formě etanolu. Faktor nabývající na důležitosti je rostoucí mechanizace sklizně cukrové třtiny, která snížila množství přímých pracovních míst ze 460 tisíců v roce 2006 na 331 tisíc v roce 2012, i když pracovních míst pro zpracování etanolu přibylo.

• Ve Spojených státech počet pracovních míst v oblasti větrné energie a zpracování etanolu kolísal, ale zaměstnanost ve fotovoltaickém průmyslu rostla rychle. V sektoru větrné energetiky přerušovaná platnost amerického systému daňové úlevy z výroby ovlivnila zaměstnanost tak, že v průběhu roku 2013 došlo k 92% poklesu v oblasti instalací nových větrných zařízení, což mělo za následek pokles pracovních míst z 80,7 tisíců v roce 2012 na 50,5 tisíc v roce 2013. Americká zaměstnanost v etanolovém průmyslu se snížila v roce 2012 v důsledku rostoucích cen surovin, snížení výnosů kvůli suchu a nižší poptávce, ačkoli se podmínky zlepšily a zaměstnanost se stabilizovala v roce 2013. Zaměstnanost ve fotovoltaickém průmyslu byla blízko 143 tisícům pracovních míst v roce 2013, což je nárůst o 20 procent.

Tom Prugh, Worldwatch Institute, přeložila: Olga Kališová, redakčně kráceno

ecoGator – aplikace pro spotřebitele

Domácí spotřebiče a spotřební elektronika jako jsou chladničky, pračky a televizory zodpovídají za cca 50 procent spotřeby elektřiny pro tříčlennou domácnost. Spotřebitelé nicméně mohou snížit spotřebu energie ve svých domácnostech – nahrazení starých domácích spotřebičů energeticky úspornými modely představuje velký potenciál. Například chladnička v energetické třídě A spotřebuje asi o 60 % více elektřiny než srovnatelné zařízení ve třídě A+++. To pro domácnost znamená vyšší náklady až o 500 korun ročně. Spotřebitelé jsou sice na energeticky úsporné spotřebiče připraveni, ale jejich nákup není úplně jednoduchý: dlouhý sběr informací na internetu, složité porovnávání cen, značek, spotřebitelských testů či výběr spotřebiče přímo v obchodě. Zdarma dostupná aplikace ecoGator nyní pomůže spotřebitelům svojí rychlou, jednoduchou a nezávislou funkcí pro asistenci při nákupu. Aplikace je dostupná pro zařízení s operačními systémy Android a iOS.

„Spotřebitelé s aplikací ecoGator mohou ušetřit dvakrát. Výběr zboží se zrychlí a nově zakoupený domácí spotřebič spotřebuje méně energie. Tak jim zbude více času i peněz na jiné aktivity a služby,“ říká Michal Staša. Aplikace ecoGator je hlavním výsledkem evropské spotřebitelské kampaně myEcoNavigator a je zároveň zpřístupněna v deseti evropských zemích. Pro více informací o této kampani a aplikaci prosím navštivte www.ecogator.cz.

Aplikace obsahuje pravidelně aktualizovaný seznam v současnosti na trhu dostupných energeticky úsporných výrobků, který poskytuje známá a zavedená databáze Úsporné spotřebiče. V aplikaci ecoGator jsou pokryty tyto kategorie výrobků: osvětlení, televizory, pračky, sušičky, chladničky, mrazničky a myčky.

Přímo v obchodě pomůže novátorská funkce skenování. Aplikace ecoGator je první, která dokáže přečíst a zpracovat data z evropských energetických štítků pomocí integrovaného fotoaparátu v chytrém telefonu. Jednoduše namiřte fotoaparát na štítek připevněný ke spotřebiči a informujte se o jeho energetické třídě, vypočítejte roční náklady na energie a vytvořte si svůj osobní seznam sledovaných spotřebičů. To usnadňuje srovnávání a vybírání spotřebičů vystavených v obchodě a také jejich filtrování na základě požadovaných kritérií, jako je hlučnost nebo spotřeba energie.

Aplikace ecoGator je zdarma, v češtině a je dostupná pro telefony iPhone a Android v příslušných obchodech s aplikacemi. Dva níže uvedené QR kódy vedou na tyto obchody. Načtěte QR kód příslušný pro váš chytrý telefon (iOS nebo Android), nainstalujte si aplikaci. Ke stažení aplikace se také dostanete pomocí zkrácených odkazů níže nebo přes web www.ecogator.cz.

Vybráno z tiskové zprávy SEVEn, Střediska pro efektivní využívání energie, o.p.s.

Znečištění vzduchu ultrajemným prachem v ČR ohrožuje zdraví lidí

Dánské řešení? Zavádění nízkoemisních zón a prachových filtrů, podpora městské cyklistiky

Výsledky měření ultrajemných prachových částic v České republice ukazují, že mohou představovat vážné nebezpečí pro zdraví obyvatel. Ukazují to výsledky měření, která na pozvání Dánského velvyslanectví a Centra pro životní prostředí a zdraví provádí v ČR expert Dánské ekologické rady Kaare Press-Kristensen. Ultrajemné částice prachu mohou pronikat do různých částí lidské organismu a podílet na vzniku vážných chorob, zejména nemocí srdce a cév, včetně úmrtí na srdeční infarkt nebo mozkovou mrtvici.

„V Praze a v Brně jsem doposud naměřil významně vyšší znečištění ultrajemným prachem než na srovnatelných lokalitách v Berlíně nebo v Kodani. Jde o míru znečištění, která může představovat významné zdravotní riziko,“ uvedl Kaare Press-Kristensen, expert Dánské ekologické rady a dodal: *„Byl jsem informován, že město Praha připravuje jako první město v České republice zavedení nízkoemisní zóny, jakou mají už mnohé významné evropské metropole v Dánsku, Německu nebo Švédsku. Určitě bych takovou zónu Praze doporučil, neboť omezuje vjezd vozidlům s nejvyššími emisemi. Proto, aby zóna pomohla situaci v Praze zlepšit, je potřeba mít zónu dostatečně velkou, zajistit efektivní kontrolu dodržování pravidel v zóně a neznehodnotit nízkoemisní zónu příliš velkým počtem výjimek. Dalším vhodným a v Dánsku osvědčeným nástrojem pro čistější ovzduší je zavádění prachových filtrů u vozidel s dieselovým motorem, např. u autobusů, nákladních vozidel, stavební mechanizace.“*

„Kodaň a další dánská města také podporují maximální využití městské cyklistiky. Cyklisté totiž nejen pravidelným pohybem pracují na udržení svého zdraví, ale omezuje se také počet automobilů ve městě. Nedochází tak k emisím škodlivin nebezpečných pro lidské zdraví, a snižují se i emisi škodlivin podílejících se na globální změně klimatu jako black carbon nebo oxid uhličitý. Kodaň má ambici stát se do roku 2025 tzv. uhlíkově neutrálním městem v Evropě a systematická podpora cyklistiky je tedy jen jedno z mnoha opatření klimatického plánu, který kodaňská radnice přijala už před pěti lety,“ uvedl Lars Kjellberg, zástupce dánského velvyslance v ČR.

„Měřili jsme velice jemné prachové částice, které jsou zhruba 500 až 1000-krát menší než je průměr lidského vlasu. Vznikají typicky ve spalovacích motorech automobilů a jejich významným zdrojem ve městech jsou vozidla s dieselovými motory,“ uvedl Miroslav Šuta z Centra pro životní prostředí a zdraví dodal: *„Velice jemné prachové částice (PM 0,1) jsou schopny prostupovat v plicních sklípcích do krve, kde poškozují stěny cév a vedou k vážným onemocněním (srdeční infarkt, mozková mrtvice), která mohou končit smrtí“. Světová zdravotnická organizace (WHO) doporučila vloni zpřísnit evropskou politiku ochrany ovzduší, včetně zpřísnění limitů, přičemž však Praha neplní ani stávající limity, ani stávající doporučené hodnoty WHO. Nově doporučila WHO také zavést měření počtu ultrajemných prachových částic a stanovení limitů pro ně.“*

Tisková zpráva Dánského velvyslanectví v ČR a Centra pro životní prostředí a zdraví

Rakovinotvorných látek znečišťovatelé nahlásili dvojnásobek

Špatnou zprávou pro obyvatele České republiky je, že se meziročně podstatně zvýšilo množství rakovinotvorných, reprotoxických, mutagenních látek i dioxinů ohlášených jednotlivými znečišťovateli do Integrovaného registru znečišťování (IRZ). V roce 2013 se zvýšil také objem jemného prachu vypuštěného do ovzduší ostravským podnikem ArcelorMittal, ale podstatně se snížil z elektráren ČEZu v Prunéřově. Vážný je stav u vypouštění rakovinotvorných a potenciálně rakovinotvorných látek ve Středočeském kraji a na Vysočině. Prozrazují to žebříčky, které z čerstvě zveřejněných dat IRZ za rok 2013 zpracovali odborníci ze sdružení Arnika.

V roce 2013 nahlašovalo úniky a přenosy nebezpečných látek celkem 1655 podniků (počet meziročně

vzrostl o třicet pět znečišťovatelů) a počet látek se zvýšil o dvě - z 59 ohlašovaných v letech 2011 i 2012 na 61 ohlašovaných za rok 2013. Data do IRZ jako veřejně přístupné databáze hlásí samy jednotlivé provozy. Arnika na základě těchto údajů připravuje žebříčky podle skupin látek různým způsobem nebezpečných pro lidské zdraví a životní prostředí.

„Skokanem roku se staly jihlavské provozy Kronospanu. Kronospan loni vypustil do životního prostředí Vysočiny v součtu přes 22 tun rakovinotvorného formaldehydu, což sice není nejvíc v posledních deseti letech, přesto jde zhruba o pětinásobek emisí roku 2012, podstatně nižší měl podnik emise i v roce 2011. Kronospan nás utvrzuje v tom, že je nutné zavést povinnost integrovaného povolení i pro nábytkářské a dřevozpracující provozy. Jen provozy Kronospanu nejvíce přispěly k dvojnásobnému navýšení emisí rakovinotvorných látek ohlášených do Integrovaného registru znečišťování,“ komentuje žebříčky vedoucí programu Toxické látky a odpady Jindřich Petrlík z Arniky.

V letošním roce zveřejňuje žebříčky největších znečišťovatelů podle dat v IRZ sdružení Arnika v rámci projektu „Máme právo vědět“ jako svůj příspěvek k Evropskému roku občanů, kterým byl rok 2013. *„Právo na informace o životním prostředí patří podle našeho soudu k důležitému právu všech občanů Evropské unie. Pomáhá nám Evropu dělat lepším místem pro život,“* shrnuje další souvislosti mluvčí Arniky Vratislav Vozník.

Tisková zpráva Arniky (redakčně kráceno)

Ve škole bez toxických ftalátů? Jde to, když se vyhnete PVC

Ve třech z jedenácti analyzovaných částí školních pomůcek a výbavy pro děti na léto prokázaly testy přítomnost ftalátů v množství, které překračuje limit pro hračky a pomůcky pro děti. Hříšníky jsou penály „Transformers - Optimus Prime“, který obsahoval více než 15 % rizikového ftalátu DEHP na hmotnost výrobku na povrchu a další ftaláty ve vnitřním vybavení, a „21st Century“, jehož povrchová fólie obsahovala bohatý koktejl ftalátů. Nevládní organizace chce mimo jiné poukázat na mezeru v evropských předpisech, které děti nechrání před škodlivými ftaláty dostatečně. Školní pomůcky totiž nepatří na seznam předmětů pro péči o děti zcela jednoznačně, a to přesto, že ani v jejich případě nelze vyloučit, že je budou děti vkládat do úst. Arnika nechala prověřit například penály, gumy, pouzdra na tužky, sandále anebo potápěčské brýle. Test na kadmium, kterému se podrobily další dva výrobky, dopadl dobře.

„O výsledcích testů informujeme Českou obchodní inspekci. Rodiče se při nákupu školních potřeb, hraček a dalších předmětů pro děti mohou problematickým ftalátům vyhnout tak, že prostě nebudou kupovat výrobky z měkčeného PVC. Pokud nejsou dostatečně jasně označeny, měli by alespoň tuto základní informaci obdržet od prodavačů. Další informace včetně databáze nebezpečných výrobků nabízejí internetové stránky Arniky,“ řekl mluvčí Arniky Vratislav Vozník.

Výsledky testů sice neprokazují jasně, že je chemická bezpečnost výrobků na českém trhu na vysoké úrovni, ale už při samotném nákupu pracovníci Arniky zaznamenali výrazné zlepšení. *„Ze vzorku pěti školních potřeb a dalších pěti předmětů pro děti nelze vyvozovat dalekosáhlé závěry. Ale za potěšující bych označil, že výběr výrobků, které nebyly z PVC, je mnohem větší než před lety. Schválně jsme*

vycestovali i do papírnictví mimo Prahu, kde jsme podezřelé výrobky z PVC nenašli. Nicméně výsledek analýz prokazuje na to, že se k nám výrobky obsahující problematické ftaláty stále dostávají. Narazili jsme na ně i v našem průzkumu limitovaném financemi, jež byly k dispozici na chemické analýzy," posoudil stav vedoucí programu Toxické látky a odpady sdružení Arnika Jindřich Petrlík.

Na nebezpečí plynoucí z používání PVC zejména tam, kde s ním přicházejí do kontaktu malé děti, upozorňuje Arnika dlouhodobě. „V rámci projektu „Máme právo vědět" jsme v reedici vydali knihu Jak žít dobře, zdravě a ekologicky šetrně, která je rozšířená právě o kapitolu zaměřenou na nebezpečí chemických látek v předmětech pro děti," upozornila vedoucí projektu „Máme právo vědět" Karolína Brabcová z Arniky.

Tisková zpráva Arniky

Desatero pro výběr školních pomůcek bez nebezpečných ftalátů

1) Nekupujte školní pomůcky z PVC měkčeného ftaláty.

Toxické ftaláty, kvůli kterým stáhla Česká obchodní inspekce z trhu již desítky dětských hraček a výrobků pro děti, se vyskytují i ve školních pomůckách vyrobených z PVC. Ftaláty se běžně používají jako změkčovadlo PVC, ze kterého se mimo jiné vyrábí například penály, obaly na sešity, ořezávátka, pravítka, desky či mazací gumy. Jelikož jsou to předměty, s nimiž děti přicházejí do úzkého kontaktu, mohou se tyto látky snadno dostat do jejich těla a ohrozit tak zdraví dítěte. U školních pomůcek je velmi reálné riziko, že by je děti mohly vkládat do úst. V Česku neexistuje žádná právní norma, která by ftaláty ve školních pomůckách zakazovala jako je tomu například u hraček a předmětů péče o děti. Rodiče mají v podstatě jedinou možnost, jak se s jistotou vyhnout výrobkům s obsahem ftalátů - koupit svým dětem školní pomůcky z jiného materiálu než z PVC. Alternativ k PVC je celá řada, ať ze skupiny plastů (polypropylen, pelyethylen), tak ztextilu, papíru nebo kovu. Databázi alternativ k PVC najdete na webu: http://arnika.org/alternativy-k-predmetum-z-pvc.

2) Nekupujte velmi levné školní pomůcky od bezejmenných výrobců nebo na tržnicích – dejte přednost osvědčenému tuzemskému výrobci.

Koupí tuzemské školní pomůcky podpoříte českého prodejce a zmírníte ekologickou zátěž výrobku o jeho transport na velké vzdálenosti. Evropská legislativa navíc stanoví limitní koncentrace některých toxických látek ve spotřebním zboží (benzen, těžké kovy, ftaláty ve výrobcích určených pro děti).

3) Nekupujte parfémované psací potřeby nebo gumy.

Parfémy mohou vyvolat alergické reakce.

4) Dávejte přednost mazacím gumám z přírodní gumy - kaučuku.

Namátkový průzkum sdružení Arnika prokázal stejně jako dánská Agentura pro životní prostředí obsah toxických ftalátů v mazacích gumách z PVC. Na trhu nalezneme řadu alternativ ke gumám z PVC – pryže z přírodní gumy.

5) Dávejte přednost fixům a lepidlům na vodní bázi bez obsahu organických rozpouštědel.

Organická rozpouštědla se z výrobků uvolňují těkáním a tak nepříznivě působit na mozek, nerv y, játra nebo krvetvorbu. Proto vybírejte lepidla a fixy na vodní bázi.

6) Vybírejte školní sešity a další papírenské zboží vyrobené ze sběrového (recyklovaného) papíru.

7) Vybírejte papírové školní pomůcky s certifikátem FSC.

Logo FSC na výrobku ze dřeva nebo papíru zaručuje, že svým nákupem podporujete lesní hospodaření šetrné k přírodě a místním lidem.

8) Vybírejte papírové školní pomůcky s označením Ekologicky šetrný výrobek.

Logo Ekologicky šetrný výrobek spotřebiteli zaručuje vyšší šetrnost k životnímu prostředí i zdraví během

celého životního cyklu výrobku.

9) Sledujte nebezpečné školní pomůcky v dostupných databázích informačního systému RAPEX nebo na stránkách Arniky:

http://arnika.org/nebezpecne-vyrobky nebo http://www.dtest.cz/nebezpecne-vyrobky/

10) Při výběru školních potřeb dávejte přednost biologicky rozložitelným nebo snadno recyklovatelným materiálům z obnovitelných surovin jako je dřevo, papír, případně textil nebo kov.

Obnovitelné suroviny šetří vyčerpatelné fosilní zdroje a omezují lidské přispění ke skleníkovému efektu.

www.arnika.org

Ftaláty a těžké kovy jsou v zaplétacích špagetách a v přívěscích „loom bands“, gumičky prošly

V přívěscích k populárním gumičkám „loom bands“ a v zaplétacích špagetách Wiky se našly ftaláty a těžké kovy, především olovo. V gumičkách samotných se však tyto nebezpečné látky nenašly a jsou z hlediska ftalátů bezpečné. Arnika si nechala udělat podrobné analýzy ftalátů na Vysoké škole chemicko-technologické celkem u 11 výrobků, které jsou z měkčeného PVC nebo při otevření podezřele zapáchaly, další si pak zadaly internetové obchody. Orientačním testům rentgenovým spektrometrem, které odhalí i těžké kovy, se podrobily stovky výrobků z kamenných prodejen, tržnic i internetových obchodů. Arnika těmito analýzami zkontrolovala dodržování evropské legislativy, která dětem zaručuje právo na hračky bez toxických látek, mimo jiné zakazuje používání ftalátů a omezuje obsah těžkých kovů.

Závadné výrobky lze najít doplněné v databázi nebezpečných výrobků na stránkách Arniky http://arnika.org/nebezpecne-vyrobky. V přípravě je i „Gumičkový rádce“, který nevládní organizace zveřejní na svém webu v příštím týdnu. Analýzy Arniky jsou součástí projektů zaměřených na chemickou bezpečnost občanů: Máme právo vědět a Chemické látky v našem životě.

„Vzhledem k masovému rozšíření gumiček jsem rád, že nebezpečné ftaláty v samotných gumičkách podle provedených analýz nejsou, pozor by si ale spotřebitelé měli dát na přívěsky, které se prodávají v sadách s gumičkami i samostatně. Vyhnout by se lidé měli i takzvaným zaplétacím špagetám. Populární gumičky jsou vyrobeny obvykle ze silikonu nebo syntetického kaučuku. Alergické reakce na gumičky mohou vyvolávat výrobky obsahující latex, jeho přítomnost ale Arnika ověřovat nenechávala, protože bezpečné výrobny obvykle nesou označení ‘latex free,’“ vysvětluje okolnosti analýz vedoucí programu Toxické látky a odpady Jindřich Petrlík z Arniky.

Devět přívěsků vyrobených z měkčeného PVC obsahovalo nadlimitní množství nebezpečného ftalátu DEHP (di-2-ethylhexyl ftalát). Devět jich pak také obsahovalo podobné množství DOIP (dioktyl isoftalát), který je svým složením a toxicitou velmi podobný DEHP. V sedmi přívěscích pak měření rentgenovým spektrometrem odhalila více než 1000 ppm (částic na milion) olova. Nejvyšší koncentrace olova přesahovala 3500 ppm a testy ji odhalily u přívěsků „včely“ a „smajlíka“. Koncentrace naměřené v přívěscích na českém trhu sice nedosáhly až pětisetnásobného překročení koncentrace ftalátu DEHP jako

ve Velké Británii, ale směsný vzorek přívěsků hvězdice a knír od dovozce Importér-Čína.cz přesáhl povolený limit 419-krát. Nevládní organizace už poslala podnět k přezkumu závadných výrobků České obchodní inspekci ČOI.

„Česká obchodní inspekce nebere na lehkou váhu upozornění Arniky na obsah nedovolených zakázaných látek v hračkách a zahájila příslušné úkony, tj. odebrala vzorky a kontrolami u prodejců se snaží zjistit dodavatele, případně dovozce. Další opatření budou následovat po vyhodnocení výsledků laboratorních testů,“ říká mluvčí ČOI Jiří Fröhlich.

Po prvních zprávách o závadnosti populárních gumiček „loom bands“ se na Arniku obrátily také internetové obchody Čmelíček.cz a Stoklasa.cz se žádostí o zprostředkování chemických analýz gumiček i přívěsků. Hned po dodání výsledků začaly oba e-shopy závadné přívěsky stahovat z trhu. Čmelíček.cz zákazníkům nabídl také zpětný odběr už prodaných kusů.

„Pro náš obchod je to nemilá zpráva, ale zdraví našich zákazníků je nám přednější, a proto jsme okamžitě začali závadné přívěsky stahovat. Přívěsky sice nepředstavují takový objem prodeje gumiček loom bands, ale i tak to není zanedbatelné množství. Prodávali jsme přívěsky v dobré víře, že k nim dodané dokumenty potvrzují jejich chemickou bezpečnost, ale pro jistotu jsme si je nechali prověřit. Za otevřené a férové považujeme i zveřejnění výsledků chemických analýz, které jsme prostřednictvím Arniky zadali,“ řekl o nastalé situaci majitel internetového obchodu Čmelíček Radek Buchbauer.

Analýzy na přítomnost těžkých kovů provedli odborníci z Arniky rentgenovým spektrometrem zapůjčeným od firmy Hukos. Jde o rychlou a nedestruktivní metodu měření. Její pomocí lze v analyzovaném vzorku poměrně přesně zjistit obsah jednotlivých chemických prvků (těžkých kovů, chloru či bromu). S pomocí přístroje lze také zjistit, zda je výrobek z PVC. Po této prvotní analýze putovaly vybrané vzorky do specializované laboratoře Vysoké školy chemicko-technologické, jejíž odborníci stanovili množství ftalátů podle postupu - US Consumer Product Safety Commission – tedy Americké komise pro bezpečnost spotřebního zboží. Pro stanovení ftalátů je nutné výrobek rozpustit v chemickém roztoku (konkrétně tetrahydrofuranu), ze kterého se potom stanovují jednotlivé ftaláty plynovou chromotagrafií.

Tisková zpráva Arniky

Zákaz koloběžek v budějovické MHD zrušen

V minulém Ďáblíku jsem psal o novém znění přepravních podmínek v českobudějovické MHD, které od července zavedlo úplný zákaz přepravy koloběžek (Žádný koloběžky!, Ďáblík 135/2014). Protože se mi absurdní pravidlo nelíbilo a odpovědi zaměstnanců dopravního podniku mě neuspokojily, rozhodl jsem se obrátit na budějovické radní. E-mailem jsem je informoval o novém pravidlu a zeptal se, jestli o něm věděli a zda proti němu hodlají něco podniknout.

Musím přiznat, že se rychle začaly dít věci. Téměř všichni oslovení radní mi odpověděli obratem a rada města se koloběžkami zabývala na posledním zasedání před komunálními volbami. A hned vzápětí se na webu dopravního podniku objevil „Dodatek č. 1 k Smluvním přepravním podmínkám na linkách MHD“, v němž se mimo jiné píše: *„Cestujícím není dovoleno brát s sebou do vozidla látky a předměty, které mohou způsobit zranění osob, znečištění či poškození majetku ostatních cestujících nebo vozidla, např. brusle bez chráničů, jízdní kolo, koloběžku apod. Toto ustanovení se nevztahuje na dětské koloběžky a odrážedla, které budou převáženy ve složeném stavu, pokud to jejich konstrukce umožňuje. Jejich rozměr nesmí být větší než 50 cm (šířka) x 60 cm (výška) x 80 cm (délka) a nemohou způsobit znečistění nebo poškození vozidla, nebo zranění cestujících.“*

I nadále si myslím, že ve večerních hodinách a na zvážení řidiče by bylo klidně možné převážet vozidly

MHD rozměrnější dopravní prostředky, jako je koloběžka vyšší než 60 centimetrů nebo i jízdní kolo. Primárně si kolo nepořizujeme, abychom ho vozili autobusem, ale jsou situace, kdy bychom to uvítali (defekt, koupě dětského kola apod.). Dovedu si představit, že hlavně v okrajových a více kopcovitých částech města by se hodily i speciální autobusy, které přepravu kol umožňují. Nicméně je třeba ocenit, že naši radní nesmyslný zákaz koloběžek řešili nebývale rychle.

A zaměstnanci dopravního podniku by jim (ale i mně) ušetřili práci, kdyby se namísto zakazování koloběžek zabývali tím, jak svým zákazníkům cestování po městě co nejvíce zpříjemnit. Což takhle autobus pro převoz kol na Dobrou Vodu, do Rudolfova nebo na Hosín?

Jiří Řehounek

Imaginární mravenci: důvod, proč nespasím svět

Když jsem zjistil, že se tuhle neděli koná Mezinárodní den dětí, došly mi hned dvě věci: že mám doma nějaké děti a že jsem se kdysi svěřil kamarádce, že mi výchova dětí přijde někdy fakt extrémně otravná. Vysvětlil jsem jí proč.

Například moje původní představa, že dítěti bude ke spokojenému životu stačit teplo, světlo a tři jídla denně, vzala velmi brzo za své. Tři jídla dítěti vydrží asi tak do osmé hodiny ranní. Realitou je šestnáct jídel denně ve formě koláčků, houstiček, polívčiček, tyčinek, sušenek, bonbónů, kuliček, lipánků, piškotů, křupínek a jiných dobrůtek, které slouží hyperaktivnímu dítěti, vydávajícímu po celý den obrovitánské spousty kinetické energie, coby důležitý zdroj nepřetržitě ublemcaného obličeje. Také s představou, že na rozdíl od jiných dětí bude právě to naše dodržovat zdravé stravovací návyky, jsme se záhy rozloučili; například dušenou kapustu je ochotno sníst pouze vloženou mezi dvě lízátka.

Snažili jsme se dítě uchránit i hrůz televizní obrazovky a omezit její sledování na neškodné večerníčky. Každý den hned po večerníčku ovšem Česká televize vysílá programy, které jsou pro tříleté dítě extrémně přitažlivé: například horrory Alfreda Hitchcocka nebo pořady o pohlavním životě zvířátek. Zvuky, které dítě vydává při tom, když ho odtrháváme od rozmnožujícího se leguána, musí k našemu domu vábit všechny sociální pracovnice z okruhu deseti kilometrů.

Čáru přes rozpočet mi potomek udělal i v oblasti dětských aktivit. Očekával jsem, že navrhnu-li dítěti zajímavou činnost, rozvíjející jeho inteligenci, fantazii a senzomotorické schopnosti, dobrovolně se do ní pohrouží a nechá mě pokojně vyvražďovat hordy radioaktivních mutantů. Naneštěstí pro lidskou civilizaci, kterou se snažím zachránit, mě dítě táhne pryč od rozehrané videohry a já namísto záchrany světa musím čtrnáct hodin denně předstírat, že jsem mravenec, který se kamarádí s hodným tygrem a poté, co spolu snědli pískový koláč, vyzdobený porcelánovým slonem, jdou navštívit imaginárního pejska, s nímž se dlouhé hodiny dívají na imaginární televizi, načež bloudí v imaginárním lese tak dlouho, dokud se někde v blízkosti neobjeví čokoláda. Nemluvě o tom, že jsem byl nucen hladit rozškubaný toaletní papír, který dítě ze všech sil přemlouvalo, aby se z něj vylíhli motýli.

Kamarádka pozorně vyslechla mou litanii a pak řekla: „Tak si pořiď další dítě!“ Podle její šílené teorie si dvě děti vyhrají spolu a já si budu moct střílet mutanty do zemdlení. Moc se mi to nezdálo, ale i tak jsem si další dítě pořídil. Pro jistotu. A možná i proto, že role imaginárního mravence rozvíjí mou inteligenci, fantazii a senzomotorické schopnosti o hodně víc než hordy radioaktivních mutantů.

Jan Flaška, autor nemá čas spasit lidstvo

Jihočeské dny s Krascem 2014

První listopadový týden od pondělí 3. do pátku 7. proběhne další ročník Jihočeských dní s Krascem, tedy cyklu akcí týkajících se životního prostředí, přírody a také environmentálního vzdělávání. Jednotlivé části programu se budou konat na třech místech jihočeského regionu. Jihočeské dny s Krascem pořádá spolek Krasec ve spolupráci s členskými organizacemi a s podporou Jihočeského kraje.

Dva odborné semináře proběhnou v krajském městě. První z nich se věnuje jedné z nejohroženějších skupin živočichů - obojživelníkům. Odborní lektoři seznámí účastníky s příčinami ohrožení obojživelníků, hodnocením praktických revitalizačních opatření na obojživelníky a také se záchrannými transfery obojživelníků. Dále budou představeny výsledky mapování a monitoringu obojživelníků. Druhý seminář představuje pokračování seriálu zaměřeného na ekologickou obnovu a ochranářský management pískoven a dalších těžebních prostorů, tentokrát hlavně s botanickou a mykologickou tematikou.

V rekonstruovaném Spolkovém domě ve Slavonicích bude připravena interaktivní ukázka výukového programu „Energie šetrné“, který se zabývá tématem úspor energií, jejich původu a dopadů na životní prostředí i společnost. Během odpoledne si příchozí budou moci projít aktivity programu - dozvědět se o jednotlivých zdrojích energie, o technologiích pro jejich využití i úspory a v simulační hře se zamyslet nad b udoucností výroby energie v regionu.

Přednáška o žijících fosiliích s chrupavčitou kostrou, které přežily z dob dinosaurů a málem nepřežily 20. století, se uskuteční ve Vodňanech. Bude řeč o jeseterovitých rybách. V současnosti je většina z nich ohrožena, ať již kvůli znečištění, zásahům do přirozeného prostředí nebo lovu pro kaviár.

Na programu nebudou chybět ani dvě učitelské konference EVVO, určené nejen pro koordinátory EVVO, ale také pro učitele různých aprobací, zájemce z center ekologické výchovy a studenty pedagogických oborů atd. Jejich cíl spočívá v setkání všech aktérů EVVO - zkušených profesionálů i těch, kteří s EVVO teprve začínají. Konference znamenají prostor pro výměnu zkušeností, informací a získání přehledu o možných partnerech při spolupráci. Doprovázet je bude řada seminářů, diskusních skupin a pracovních dílen.

Týdenní cyklus bude zahájen pondělní tiskovou konferencí, v rámci níž budou vyhlášeny výsledky 4. ročníku Jihočeské ratolesti. Kompletní program Jihočeských dní s Krascem je ke stažení na webu Krasce. Na plakátu jsou u jednotlivých bodů programu uvedeny pořádající organizace a kontaktní osoby, u kterých je možné se na daný program přihlásit nebo o něm získat další informace.

Simona Šafarčíková, Krasec

GRAF MĚSÍCE

Využití vody v ČR v roce 2013 [mil. m^3]

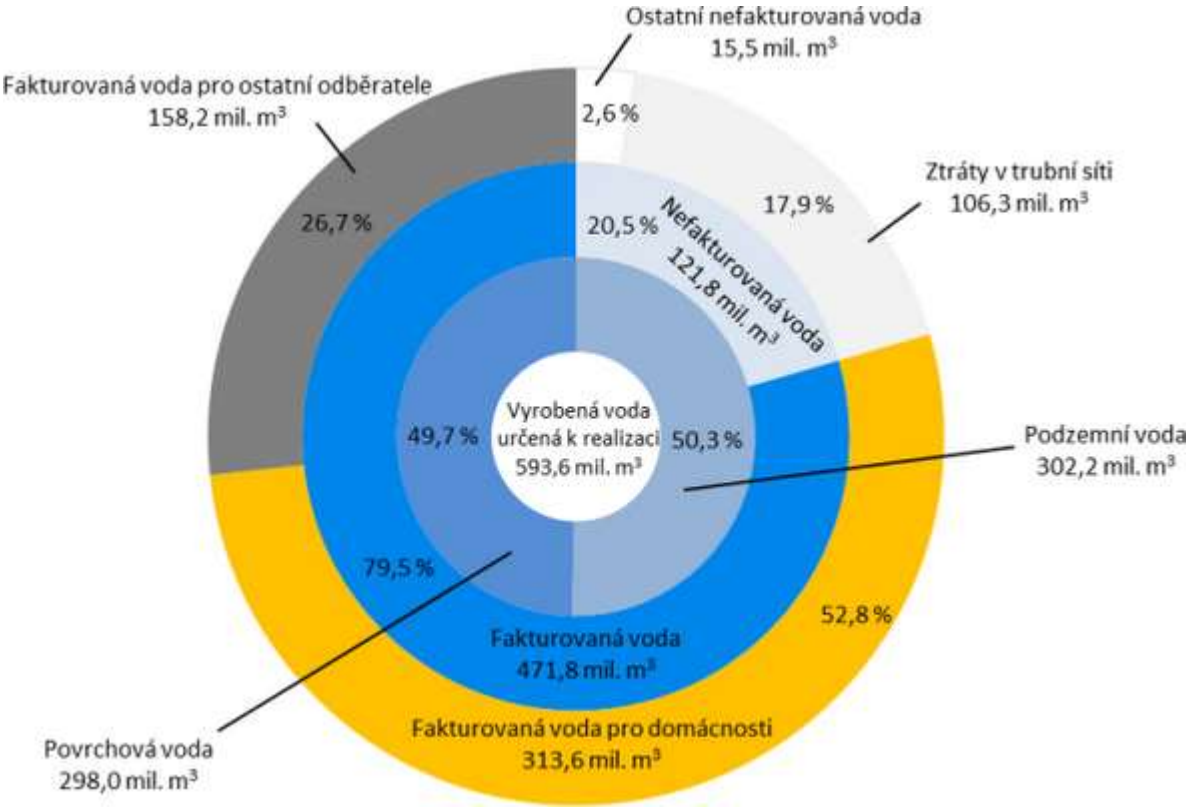

POZVÁNKY NA AKCE

Naše budoucnost bez uranu z.s., Calla - Sdružení pro záchranu prostředí a Knihkupectví Kuba a Pařízek

vás zvou na

výstavu barevných velkoformátových fotografií Václava Vašků

„Tváře uranu“

Výstava upozorňuje na dopady těžby uranu na životní prostředí a zdraví lidí žijících v jejím okolí.

K vidění do pátku 31. října

v průjezdu Knihkupectví Kuba a Pařízek na Husově náměstí 44 v Polné

Otevírací doba Knihkupectví Kuba a Pařízek: Po - Pá 8 - 12h, 13 - 17h, So, Ne 8 - 11h.

Rostliny a houby v pískovnách: ochrana a management

Calla a Krasec Vás srdečně zvou na odborný seminář zaměřený na význam pískoven pro rostliny a houby a na ochranářský management jejich stanovišť. Lektoři představí problematiku spontánní i řízené sukcese na pískovnách, ohrožených druhů rostlin a hub vázaných na pískovny. Seminář je určen především pracovníkům státní správy a samosprávy, nevládních organizací a těžebních či rekultivačních firem, neuzavírá se však ani dalším zájemcům o problematiku.

Lektoři (v abecedním pořadí): Jan Doležal, Petra Konvalinková (Českomoravský štěrk, a. s.), Kamila Lencová (PřF JU), Anna Lepšová/Lucie Zíbarová (Mykologie.net), Radomír Němec (Jihomoravské muzeum ve Znojmě), Romana Prausová (PřF UHK), Klára Řehounková (PřF JU & BÚ AV ČR), Lenka Šebelíková (PřF JU & BÚ AV ČR)

Místo konání: České Budějovice, budova Krajského úřadu Jihočeského kraje, B. Němcové 49/3, číslo dveří 325 (zasedací místnost odboru školství, mládeže a tělovýchovy).

Datum: čtvrtek 6. listopadu 2014, 9:30

Seminář je pro účastníky zdarma, organizátor hradí lektorné, občerstvení a materiály pro účastníky.
V budově KÚ je možné zakoupit oběd za 75 Kč, který není hrazen organizátorem.
Odeslání závazné přihlášky: do 20. října 2014.
Kontakt pro seminář: Jiří Řehounek (RehounekJ@seznam.cz, 605 066 898)

Seminář byl podpořen Jihočeským krajem v rámci sítě Krasec.

Calla Vás zve na seminář

Ekologicky a ekonomicky šetrné osvětlení pro jihočeské obce

v úterý 11. listopadu 2014 od 10 do 14 hodin

v zasedací místnosti Krajského úřadu Jihočeského kraje v Č. Budějovicích (budova v ul. B. Němcové, č. dveří 325)

Se zvyšujícími se cenami elektřiny se výdaje za veřejné osvětlení staly citelnou položkou v každoročních rozpočtech měst a obcí. Zároveň vinou zastaralé konstrukce svítidel, chybějící regulaci či nevhodnému umístění se mnoho cenné energie použité na tuto veřejnou službu ztrácí bez užitku. Technologický vývoj v osvětlování je v posledních letech ohromující a netýká se jen zdrojů v budovách, ale i výkonných svítidel pro veřejné i slavnostní osvětlení.

Jak řešit správu veřejného osvětlení koncepčně? Lze v oblasti veřejného osvětlení uspořit i bez dotací? Seminář, na kterém vám nabídneme potřebné informace, je určen starostům a zastupitelům měst a obcí, pracovníkům technických služeb, správcům veřejného osvětlení a také energetickým a ekologickým poradcům.

Program semináře:

9:30 - 10:00 *Prezence*
10:00 - 10:10 *Zahájení a úvodní slovo*
10:10 - 10:40 **Inteligentní veřejné osvětlení** - Michal Staša, SEVEn o.p.s.
10:40 - 11:00 **Vliv kvality veřejného osvětlení na dopravní nehodovost** – Jiří Skála, Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení
11:00 - 11:30 **Nové trendy v technologiích pro veřejné osvětlení** – Jiří Skála, Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení
11:30 - 12:15 *Přestávka na oběd*
12:15 - 12:35 **Pasport veřejného osvětlení – proč a jak ho využít** – Jiří Skála, Společnost pro rozvoj veřejného osvětlení
12:35 - 13:15 **Koncepční přístup základem úspěchu** – plán obnovy, energetický audit a posudek a jiné dokumenty – Martin Škopek, Energy Consulting Service, s.r.o.
13:15 - 13:45 **Světelné znečištění – jak mu předcházet?** – Jan Hollan, Centrum výzkumu globální změny Akademie věd ČR
13:45 - 14:00 *Závěrečná diskuse a ukončení*

Pokud máte zájem o účast, zaregistrujte se jedním z těchto způsobů: e-mailem na: romana.panska@calla.cz, telefonem na 384 971 930, faxem na 384 971 939, eventuálně osobně na adrese Calla, Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice.

Na akci není vybíráno vložné. Možnost oběda v jídelně v budově Krajské úřadu.

Akce je podpořena Jihočeským krajem v rámci grantového programu Rozvoj venkova a krajiny 2014.

Calla Vás srdečně zve na přírodovědnou vycházku

„Krmítka v Branišovském lese“

s ornitologem Petrem Veselým (PřF JU)

Vycházka zaměřená na pozorování a poznávání ptáků v Branišovském lese u sídliště Máj. Součástí vycházky budou ukázky odchytu a kroužkování ptáků. Vycházka s odborným výkladem je vhodná i pro děti a potrvá zhruba dvě až tři hodiny. Trasa bude sjízdná pro dětské kočárky.

sobota 15. 11. 2014 od 9:00 hod.

Sraz na zastávce českobudějovické MHD Máj – Antonína Barcala (linky č. 3, 5, 7, 8, 18)

Tento projekt je spolufinancován Statutárním městem České Budějovice. Projekt byl podpořen grantem Ministerstva životního prostředí ČR. Materiál nemusí vyjadřovat stanoviska MŽP ČR.

České Budějovice

Ministerstvo životního prostředí

Calla a Hnutí DUHA České Budějovice

Vás srdečně zvou na besedu z cyklu Zelených čtvrtků

„České Budějovice a velká voda“

s Mgr. Tomášem Malinou
členem sdružení Calla a publicistou v oboru regionální historie

Jak se měnil tok Vltavy a Malše na území dnešních Českých Budějovic? Co tu přinášely a braly povodně? Jak se minulé generace obyvatel města vyrovnávaly s velkou vodou?

Ve čtvrtek 20. listopadu 2014 od 18:00 hodin

v galerii Měsíc ve dne, Nová ul. 3, České Budějovice.

Více informací:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí, Fráni Šrámka 35, České Budějovice
tel.: 384 971 930, calla@calla.cz, http://www.calla.cz

Hnutí DUHA České Budějovice, Dlouhá 134, Kaplice, tel: 380 311 459
ceskebudejovice@hnutiduha.cz, http://www.hnutiduha.cz

Akce se koná za finanční podpory Ministerstva životního prostředí a Statutárního města České Budějovice. Nemusí vyjadřovat jejich názory.

Ministerstvo životního prostředí

České Budějovice

Pozvánka na odborný seminář pořádaný ZO ČSOP Nyctalus ve spolupráci s Českou společností pro ochranu netopýrů, Ústavem biologie obratlovců Akademie věd ČR, v.v.i., Fakultou veterinární hygieny a ekologie VFU Brno

Záchrana ohrožených netopýřích kolonií

Seminář je určen pro pracovníky záchranných stanic, AOPK, ČIŽP, odbory ŽP, členy ČSOP a ČESON. S ohledem na pracovníky záchranných stanic byl program zhuštěn do jediného dne.

Termín a místo konání:
BRNO 4.11.2014, Ústav biologie obratlovců Akademie věd ČR, v.v.i., Květná 8, Brno
PRAHA 6.11.2014, jednací sál Nadace na ochranu zvířat, Pujmanové 1219/8, Praha 4

Přednášející: Eva Cepáková, Helena Jahelková, Petra Schnitzerová, Dita Weinfurtová, Jan Zukal, Jiří Pikula, Pavlína Hájková, Dagmar Zieglerová

Kontakt: Dagmar Zieglerová, ZO ČSOP Nyctalus, Jasmínová 2665, 106 00 Praha 10, tel. 731 523 599, www.nyctalus.cz

Zpravodaj Ďáblík pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice
Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939
E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** http://www.calla.cz • **Calla** je také **na** Facebooku
Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice
IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 10. listopadu 2014. Články posílejte na **edvard.sequens@calla.cz**.
Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Nechcete-li dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře. Chcete-li se přihlásit k jeho pravidelnému odběru, pište na **calla@calla.cz**.
Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!